

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การต่อ ยอดการบันทึก สู่เรื่องเล่าและอินโฟกราฟิก

ปัญญางานแผ่นดิน

ชลิตา มิ่งขวัญ

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การเขียนเรื่องเล่า

Link - Share - Learn

“ การเขียน
สอนไม่ได้ แต่
เรียนรู้ได้ ”

ทุกคนสามารถเขียนเรื่องเล่าได้ หาก
หมั่นฝึกฝนทักษะ และเฝ้าหาความรู้เทคนิคการ
เขียนอยู่เสมอ ก็จะเกิดรูปแบบการเขียนของ
ตนเอง

ขั้นตอนการเขียนเรื่องเล่า

หัวใจของเรื่อง

เป็นประเด็นที่สื่อสารกับผู้อ่าน และช่วยกรองว่าเหตุการณ์ที่จะใส่เข้ามาในเรื่อง โดยลักษณะหัวใจของเรื่องที่ดี ควรเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้คนไม่เคยรับรู้มาก่อนและกระทบวงกว้าง

โครงเรื่อง

การสรุปเรื่องราวทั้งหมดของเรื่องเล่าอย่างย่อ ควรมี 3 – 4 บรรทัด หรือ 3 - 4 ประโยค

การเดินทางเรื่อง

ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลาตามโครงเรื่องเสมอไป สามารถสลับไปมาได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้หัวใจของเรื่อง และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง ไม่ใช่ให้เราเป็นคนตัดสิน เรื่องราวที่เล่า ซึ่งจะทำให้เรื่องเล่าเกิดพลังต่อผู้อ่าน

การถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ควรบอกเล่าด้วยภาษาและรูปแบบการเขียนที่เข้าใจง่าย และเรื่องที่เขียนควรสร้างให้เกิดภาพที่ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวเกิดอะไรขึ้น (what) เกิดขึ้นกับใคร (who) ที่ไหน (where) เมื่อไหร่ (when) บรรยายลักษณะเรื่องราวตามที่เกิดขึ้นจริง และมีการอธิบายว่าเป็นอย่างไร (how) และทำไม (why) จึงเกิดเหตุการณ์ขึ้น โดยการเขียนเรื่องเล่ามีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเกริ่นนำและสร้างฉาก แนะนำตัวละคร จุดสำคัญของเรื่อง สรุป/คลี่คลายเหตุการณ์

องค์ประกอบ การเขียนเรื่องเล่า

องค์ประกอบการเขียนเรื่องเล่า

เกริ่นนำ และสร้างฉาก เป็นการระบุว่าเรื่องราวที่เล่าว่าเกี่ยวกับอะไร และบรรยายฉากต่าง ๆ ของเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อนำผู้อ่านเข้าสู่โลกที่เราต้องการถ่ายทอด ซึ่งควรเริ่มจากการบรรยายตามสายตาที่เห็นเป็นหลัก จากนั้นจึงเสริมข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ เข้าไป โดยเขียนตามประสบการณ์ที่ได้อยู่ในเหตุการณ์จริง

เกริ่นนำ
และสร้างฉาก

ตัวอย่าง

กุ้งตัวใหญ่ 2 ตัว ถูกจัดวางอยู่ในถ้วยสีขาว ที่มีน้ำ และเครื่องต้มยำอยู่เกือบเต็มถ้วย (**บรรยายตามที**สายตา**เห็น**) เสียงผู้คนวุ่นวาย ผสมกับเสียงจาน ชาม ช้อน กระแทกกันดังอยู่เป็นระยะทั่วบริเวณจัดเตรียมอาหาร

(**เริ่มบรรยายถึงเสียง**) เมื่อเดินเข้ามาใกล้จะรับรู้ได้ถึงกลิ่นเครื่องเทศ และอาหารต่าง ๆ ไชโยไปทั่วบริเวณ (**ตามด้วยกลิ่น**) ฉันเอามือหยิบช้อนตักชิมน้ำต้มยำที่อยู่ในถ้วยด้านหน้าสุด (**ประสาทสัมผัสผ่านมือ**)

องค์ประกอบการเขียนเรื่องเล่า

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

แนะนำตัวละคร ควรเปิดตัวละครทีละตัว ไม่ควรเปิดตัวพร้อมกัน เพื่อให้เรื่องน่าติดตาม ซึ่งหลักการสำคัญคือ แนะนำตัวละครแต่พอสมควร จากนั้นค่อย ๆ เดินเรื่องไปเรื่อย ๆ

ตัวอย่าง

พรทิพย์ เป็นหญิงสาวรูปร่างสมส่วน ความสูงเฉลี่ยเท่าหญิงไทยทั่วไป (ลักษณะของรูปร่างพื้นฐาน) มีผิวขาวเนียน (ผิวพรรณ) ดวงหน้ากลม หน้าผากกว้าง รับกับแก้ม คิ้วบาง ดวงตากลมโต ขนตาอน ผมยาวสลวยพริ้วไหวตามลม (หน้าตา และรายละเอียดอื่น ๆ)

แนะนำ
ตัวละคร

องค์ประกอบการเขียนเรื่องเล่า

จุดสำคัญ
ของเรื่อง

จุดสำคัญของเรื่อง เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์สำคัญที่ตัวละครต้องพบเจอ ซึ่งอาจเป็นจุดเด่น (Highlight) หรือปมขัดแย้ง (Tension) ของเรื่องราว เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจติดตามเรื่องราวเป็นระยะ และควรเรียงลำดับก่อนและหลังของเรื่องราวให้เหมาะสม ไม่ควรมีจุดสำคัญของเรื่องเกิน 2 – 3 เหตุการณ์

ตัวอย่าง กรณีเรื่องเล่าจากภาพยนตร์

***กรณีภาพยนตร์บู๊** จุดสำคัญของเรื่องมักจะเป็นเหตุการณ์ตอนที่นางเอกถูกฝ่ายผู้ร้ายจับตัวและรอคอยพระเอกไปช่วย

***กรณีภาพยนตร์ชีวิต** จุดสำคัญของเรื่องมักจะเป็นเหตุการณ์ตอนที่ตัวละครสำคัญรู้ความจริงในชีวิตที่ถูกเก็บซ่อนไว้ (เช่น รู้ความจริงว่าเป็นลูกเลี้ยง หรือรู้ความจริงว่าพ่อแม่ของตนถูกฆ่าโดยคนที่เขารักและนับถือในปัจจุบัน)

***กรณีภาพยนตร์รักโรแมนติก** จุดสำคัญของเรื่องมักจะเป็นเหตุการณ์ตอนที่พระเอกกับนางเอกเกิดเรื่องบาดหมางไม่เข้าใจกัน ทำให้ทั้งสองแยกจากกัน (เพื่อรอเวลาคืนดีในตอนจบ)

องค์ประกอบการเขียนเรื่องเล่า

ส่วนสรุป หรือคลี่คลายเหตุการณ์ ควรสรุปได้ว่า **เรื่องที่เล่ามีความสำคัญต่อหัวใจหรือประเด็นหลักของเรื่องอย่างไร** ซึ่งไม่จำเป็นต้องสรุปท้ายเรื่อง หรือสรุปเป็นข้อ ๆ เสมอไป แต่ควรสรุปด้วยเรื่องราวสั้น ๆ แสดงให้เห็นการคลี่คลายของเหตุการณ์หรือปมขัดแย้งที่ได้ขมวดปมไว้ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้เขียน **ควรสรุปให้เป็นบทเรียนของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่าน**

นำไปใช้เป็นกรณีศึกษาได้ สำหรับการส่งต่อประเด็นอาจกำหนดให้ประเด็นสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ส่วนเชิงขัดแย้ง อาจแสดงข้อมูลสองด้านที่ให้เหตุผลจากมุมมองหนึ่งก่อนจะสรุป เป็นต้น

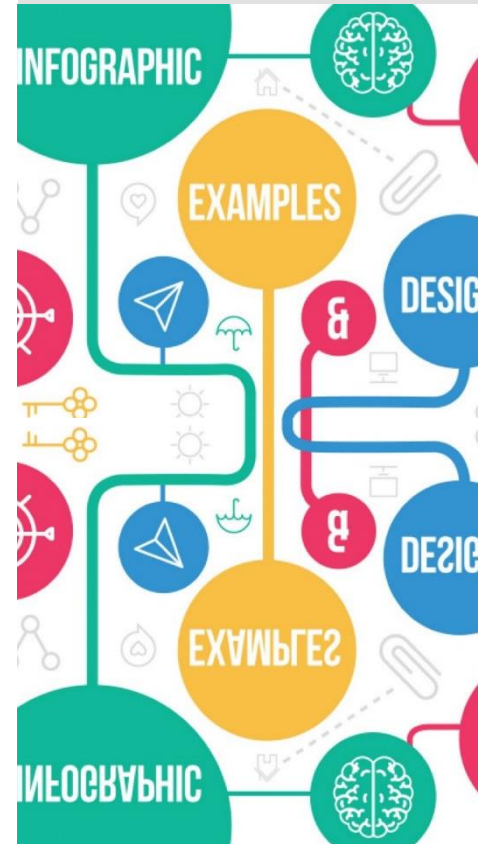
หากมีการอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ หรือจากแหล่งอื่น ๆ ควรระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน ควรระมัดระวัง ในการพาดพิงถึงบุคคล หน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหาย

แหล่งที่มาของข้อมูล

- เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. เขียนบทความอย่างไรให้น่าอ่าน. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2547.
- จอมยุทธ์ แห่งบ้านจอมยุทธ์. การเขียนเรื่องเล่า. เข้าถึงได้จาก https://www.baanjomut.com/library_2/extension-1/the_narrative/index.html
- ปวีณอร พรหมณี. เทคนิคการเล่าเรื่อง. (2554). เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/456068>
- ปารวี สยัตพานิช. KM Tool เครื่องมือยกระดับความรู้ เพื่อพัฒนางาน. 2561. เอกสารประกอบการบรรยายการจัดอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM Tool เครื่องมือยกระดับความรู้เพื่อพัฒนางาน (Dialogue, Storytelling และ Mind map) หน่วยงาน คลินิก ณ ห้องประชุมสมาคมศิษย์เก่าแพทย์ศิริราช ตึกศิษย์เก่าแพทย์ศิริราช ชั้น 2, 24 สิงหาคม 2561.
- ไพศาล วีระพงษ์. ประสบการณ์ดีดี..ที่อยากแบ่งปัน. (2551). เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/191365>
- วัฒนาวรรณ บุญกณะ. Narrative Medicine เรื่องเล่าทางการแพทย์. (2557). เข้าถึงได้จาก http://www.med.cmu.ac.th/hospital/nis/km/journal/talk_stories_wattanawan.pdf
- วิจารย์ พานิช. การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2548.
- เอกกนก พนาดำรง. การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling). (2558). เข้าถึงได้จาก <http://www1.si.mahidol.ac.th/km/node/2797>

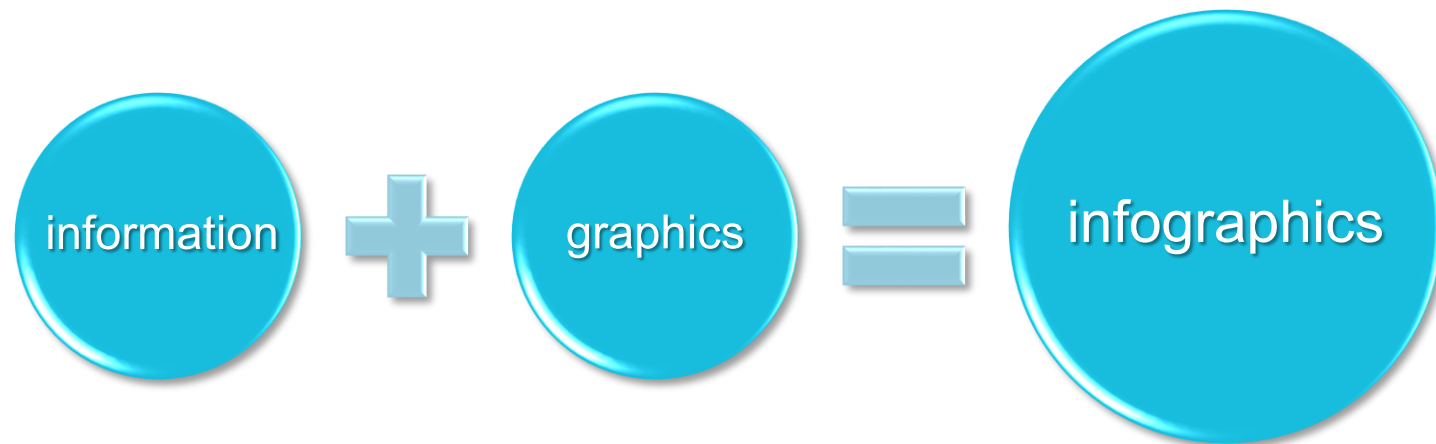

Infographic

ความหมายของอินโฟกราฟิก

อินโฟกราฟิก (infographics) มาจากคำว่า information + graphics หมายถึง การนำข้อมูลหรือความรู้ มาสรุปเป็นสารสนเทศในลักษณะของกราฟที่อาจเป็นลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม แผนที่ ฯลฯ ที่ออกแบบเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว ดูแล้วเข้าใจง่ายในเวลารวดเร็วและชัดเจน สามารถสื่อให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของข้อมูลทั้งหมดได้โดยไม่ต้องมีผู้นำเสนอมาช่วยขยายความเข้าใจอีก

เป็นที่นิยม

Infographic: กรุงเทพหายใจไม่ออก!
(Unbreathable Bangkok)
Greenpeace Thailand Infographic

ยา วิตามิน คุณงามานมัย on...
ประโยชน์จากน้ำเตสจะ ... #ความร
#สุขภาพ #infographic #ยา #ชาชา...

Eat Better - กินดีกว่า
ความรู้
เรื่องผัก ที่คุณอาจเข้าใจผิด
Patcharee
สุขภาพ

a day Foundation Infographic: เด็ก

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

กระป๋อง มรดกแห่งอนาคต

ขยะอาหารในเมือง

ขยะอาหารในเมือง

ขยะอาหารในเมือง

วิธี

69 Well-Designed Graphic...
เอกลักษณ์ทางภาพ, บัตรเชิญ, ออกแบบ
เลย์เอาต์, เค้าโครงเว็บไซต์, การพิมพ์
Design Listicle
Beautifully-Designed Products

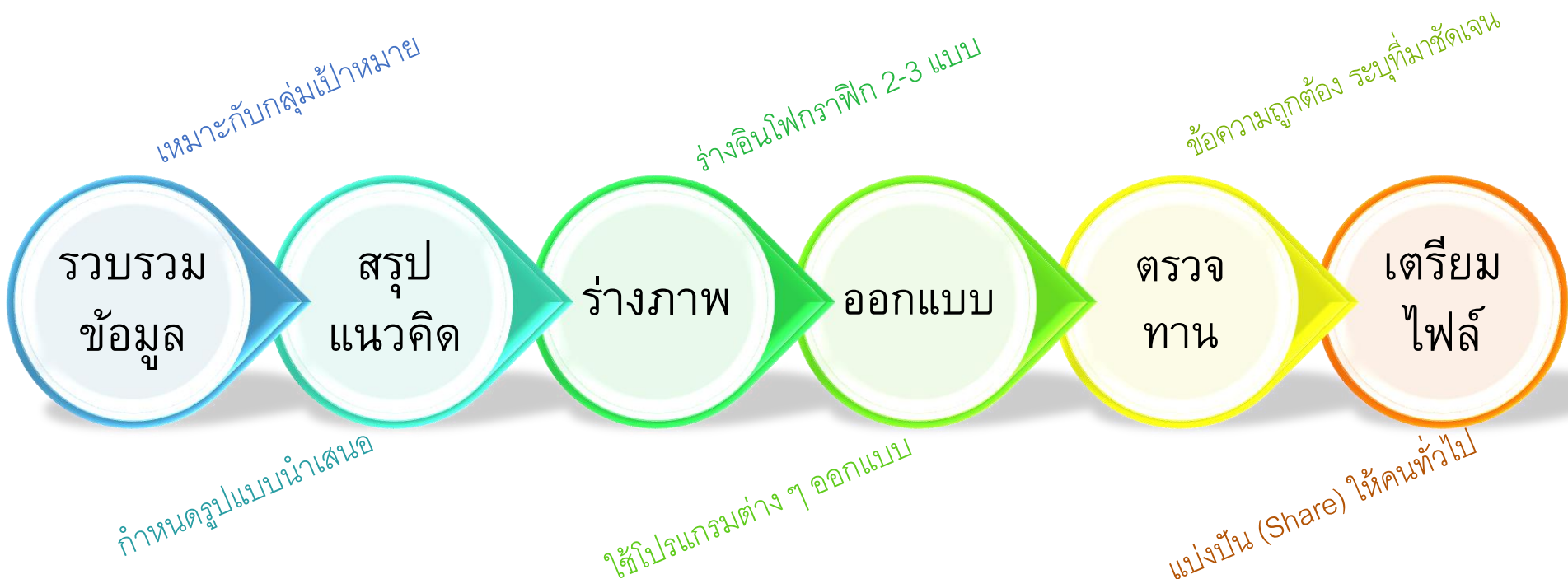
1703 Pizza Infographic Poster
Rukiye Şal
infografik

วิธี

น่าสนใจอ่าน

ขั้นตอนการออกแบบอินโฟกราฟิก

หลักการออกแบบ

มาตรการสำหรับประชาชน เพื่อลดผลกระทบทางสุขภาพ จากปัญหา PM_{2.5}

มหาวิทยาลัยมหิดล
มโหฬารราชวิทยาลัย

1 **ประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา PM_{2.5} ในแต่ละวัน**
สามารถประเมินได้ผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Air4Thai, AirVisual, Air Quality หรือเว็บไซต์ต่างๆ เช่น www.aqicn.org/city/bangkok โดยแบ่งความรุนแรงตามระดับสี (สีเหลือง สีส้ม และสีแดง) ถ้าไม่สามารถประเมินด้วยวิธีดังกล่าวได้ อาจสังเกตจากสภาพอากาศหรือคำแจ้งเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทน

2 **ประเมินภาวะทางสุขภาพ**
เป็นคนที่ป่วยที่มีสุขภาพแข็งแรงดี หรือ **คนกลุ่มเสี่ยง** ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มีโรคทางเดินหายใจ หรือโรคหัวใจและหลอดเลือด

	พื้นที่สีเหลือง สถานการณ์อยู่ในระดับปานกลาง	พื้นที่สีส้ม เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ	พื้นที่สีแดง มีผลกระทบต่อสุขภาพ
คนทั่วไป	สามารถออกจากห้องได้ หากเป็นอาชีพที่ต้องออกไปกลางแจ้ง เป็นเวลานาน พิจารณาใส่หน้ากากป้องกัน ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหนักๆ*	ปรับเวลาออกจากห้อง หากต้องออกไปกลางแจ้ง เป็นเวลานาน ควรใส่หน้ากากป้องกัน ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหนักๆ*	ลดเวลาออกจากห้อง หากต้องออกไปกลางแจ้ง เป็นเวลานาน ควรใส่หน้ากากป้องกัน ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหนักๆ*
คนกลุ่มเสี่ยง	ปรับเวลาออกจากห้อง หากออกไปกลางแจ้งควรใส่หน้ากากป้องกัน	ลดเวลาในการออกไปกลางแจ้ง หากออกไปกลางแจ้งควรใส่หน้ากากป้องกัน	งดการออกไปกลางแจ้ง หากต้องออกไป กลางแจ้งควรใส่หน้ากากป้องกัน
สถานที่	โรงเรียนหรือหน่วยงาน พิจารณาปรับเวลาเข้า และเลิก บ่าย สามารถเปิดประตูหรือหน้าต่าง ถ้าไม่มีคนกลุ่มเสี่ยงอยู่ในห้อง	โรงเรียนหรือหน่วยงานลดเวลาเรียนหรือทำงานงดกิจกรรมกลางแจ้ง บ้าน ไม่ควรเปิดประตูหรือหน้าต่างห้อง สามารถใช้เครื่องปรับอากาศและเครื่องฟอกอากาศได้	โรงเรียนหรือหน่วยงาน ควรปิดเรียนหรือหยุด ทำงาน บ้าน ไม่ควรเปิดประตูหรือหน้าต่างห้อง สามารถใช้เครื่องปรับอากาศและเครื่องฟอกอากาศได้
สิ่งแวดล้อม	ยานพาหนะ สามารถเข้าได้ในพื้นที่ตามปกติ	ยานพาหนะ สามารถเข้าได้ในพื้นที่ตามปกติ	ลดจำนวนยานพาหนะ โดยยานพาหนะเครื่องยนต์ดีเซล จัดการจราจรให้ลดมลพิษ

ปริมาณ PM_{2.5} มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา โดยมีระดับสูงขึ้นไปในช่วงเช้าและเย็น และจะลดลงในช่วงกลางวัน ควรติดตามสถานการณ์เป็นระยะๆ

09:00 19:00

*ควรเป็นอากาศที่มีเครื่องปรับอากาศ ที่มีระบบกรองอากาศ หรืออากาศที่มีกรรณภูมิอากาศดี ควรปลูกต้นไม้เพิ่ม โดยเฉพาะต้นไม้ที่มีใบมาก ไม้เลื้อย ไม้ล้มลุก หรือไม้พุ่มบางชนิด เช่น เล็บมือนาง กอสนิมเหล็ก ใบระบาท เตยอ่อน ตรีศลับ และไทรเกาหลี

มีหัวข้อหลักเพียงหัวข้อเดียว และชัดเจน

เข้าใจง่าย

ระบุเฉพาะข้อมูลสำคัญ

ให้ภาพเล่าเรื่อง

สีส้มดึงดูด

ข้อมูลถูกต้อง มีแหล่งอ้างอิง

ไฟล์เหมาะสมกับการเผยแพร่ และเข้าถึงได้ง่าย

ความรุนแรงตามระดับสี ได้แก่

สีเหลือง

สีส้ม

สีแดง

คนทั่วไป

ออกกลางแจ้งได้
หากต้องออกไปเป็นเวลานาน
ควรใส่หน้ากากป้องกัน และ
ควรกลับไปพักในอาคาร
เป็นระยะๆ

ยานพาหนะ:
ใช้ได้ตามปกติ

กลุ่มเสี่ยง

ปรับเวลาออกกลางแจ้ง
และควรใส่หน้ากากป้องกัน
*หน้ากากควรใช้ N95 หรือเทียบเท่า

โรงเรียน หรือ
หน่วยงาน
ปรับเวลาเข้า และเลิก

**พื้นที่
สีเหลือง**

บ้าน
สามารถเปิดประตูหรือหน้าต่าง
ถ้าไม่มีคนกลุ่มเสี่ยงอยู่ในห้อง
ลดกิจกรรมกลางแจ้ง

ปริมาณ $PM_{2.5}$ มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

จะมีระดับสูงขึ้นในช่วงเช้าและเย็น และจะมีระดับลดลงในช่วงกลางวัน
ควรมีการติดตามสถานการณ์เป็นระยะๆ

คนทั่วไป

ปรับเวลาออกกลางแจ้ง
หากต้องออกไปเป็นเวลานาน
ควรใส่หน้ากากป้องกัน และ
ควรกลับไปพักในอาคาร
เป็นระยะๆ

ยานพาหนะ:
ใช้ได้ตามปกติ

กลุ่มเสี่ยง

ลดเวลาออกกลางแจ้ง
และควรใส่หน้ากากป้องกัน
*หน้ากากควรใช้ N95 หรือเทียบเท่า

โรงเรียน หรือ
หน่วยงาน
ลดเวลาเข้า และเลิก
งดกิจกรรมกลางแจ้ง

**พื้นที่
สีส้ม**

บ้าน
ปิดประตูหรือหน้าต่าง
เครื่องปรับอากาศและเครื่อง
ฟอกอากาศที่สามารถกรอง $PM_{2.5}$

ปริมาณ $PM_{2.5}$ มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

จะมีระดับสูงขึ้นในช่วงเช้าและเย็น และจะมีระดับลดลงในช่วงกลางวัน
ควรมีการติดตามสถานการณ์เป็นระยะๆ

คนทั่วไป

ลดการออกกลางแจ้ง
หากต้องออกไปเป็นเวลานาน
ควรใส่หน้ากากป้องกัน และ
ควรกลับไปพักในอาคาร
เป็นระยะๆ

ยานพาหนะ:
ลดการเข้ามาในพื้นที่

กลุ่มเสี่ยง

งดออกกลางแจ้ง
และควรใส่หน้ากากป้องกัน
*หน้ากากควรใช้ N95 หรือเทียบเท่า

โรงเรียน หรือ
หน่วยงาน
ควรปิด

**พื้นที่
สีแดง**

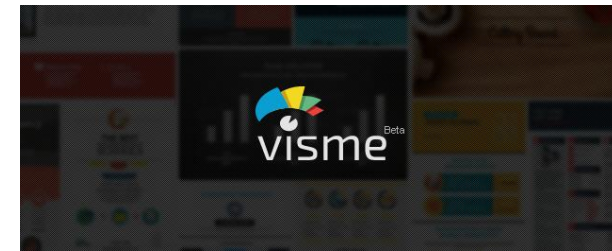

บ้าน
ปิดประตูหรือหน้าต่าง
เครื่องปรับอากาศและเครื่อง
ฟอกอากาศที่สามารถกรอง $PM_{2.5}$

ปริมาณ $PM_{2.5}$ มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

จะมีระดับสูงขึ้นในช่วงเช้าและเย็น และจะมีระดับลดลงในช่วงกลางวัน
ควรมีการติดตามสถานการณ์เป็นระยะๆ

Best Infographic Software Compared (2019)

<https://blog.templatetoaster.com/free-infographic-softwares>

รูปแบบอื่น ๆ

Gifographic

Motiongraphic

<https://www.youtube.com/watch?v=GSRC0ocQx8Q>

แหล่งที่มาของข้อมูล

- จิตตานันท์ ทองทัพบ. การออกแบบอินโฟกราฟิกส์ (Infographics Design). (2556). เข้าถึงได้จาก <https://www.learningstudio.info/infographics-design/>
- น้ามนต์ เรืองฤทธิ์. ออกแบบกราฟิก สำหรับสื่ออย่างมือโปร. (2561). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- เอ็ม.ดี ซอฟต์. สร้าง Infographic (อินโฟกราฟิกส์) อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ. เข้าถึงได้จาก <https://www.mdsoft.co.th/ความรู้/525-create-infographic.html>
- Bogdan Rancea. 20 new and free infographic kits & templates. (2019). เข้าถึงได้จาก <https://ecommerce-platforms.com/articles/20-new-and-free-infographic-kits-templates>
- Infographic Thailand. มาดูกันว่า Infographic คืออะไร? สำคัญอย่างไรในยุคข้อมูลข่าวสาร?. (2557). เข้าถึงได้จาก <http://infographic.in.th/infographic/มาดูกันว่า-infographic-คืออะไร->
- Infographic Thailand. Infographic Design Rules. (2557). เข้าถึงได้จาก <http://infographic.in.th/infographic/infographic-design-rules>
- NALDZ GRAPHICS. Tips in Designing Effective Infographics. (2011). เข้าถึงได้จาก <https://naldzgraphics.net/infographics-designing-tips/>
- Param Chahal. Best Infographic Software Compared (2019). (2019). เข้าถึงได้จาก <https://blog.templatetoaster.com/free-infographic-softwares/>